

SIP-børn

Hvad er SIP-børn? Den korte version

SIP-børn (det sociale indikatorprogram for børn og unge anbragt eller i behandling uden for hjemmet) er et redskab, til at dokumentere og evaluere indsatsen over for børn og unge, der på grund af psykosociale problemstillinger er anbragt eller i behandling uden for hjemmet.

Der er i udviklingen af SIP-børn lagt vægt på brugervenlighed, samt at redskabet kan opfylde flere funktioner på en gang.

SIP-børn kan anvendes til forskellige formål på flere niveauer:

- Det enkelte tilbud:
 - Et arbejdsredskab der indgår i planarbejdet i forhold til det enkelte barn
 - Mulighed for at skabe overblik over og evaluere det enkelte barns trivsel og udvikling
 - Mulighed for at skabe et samlet overblik over trivsel og udvikling for de børn, der får tilbuddet – og dokumentere dette
- På tværs af tilbud
 - Vise hvilke tilbud, der opnår hvilke resultater på både kort og lang sigt
 - Være videnskabsnære i forhold til målgruppen

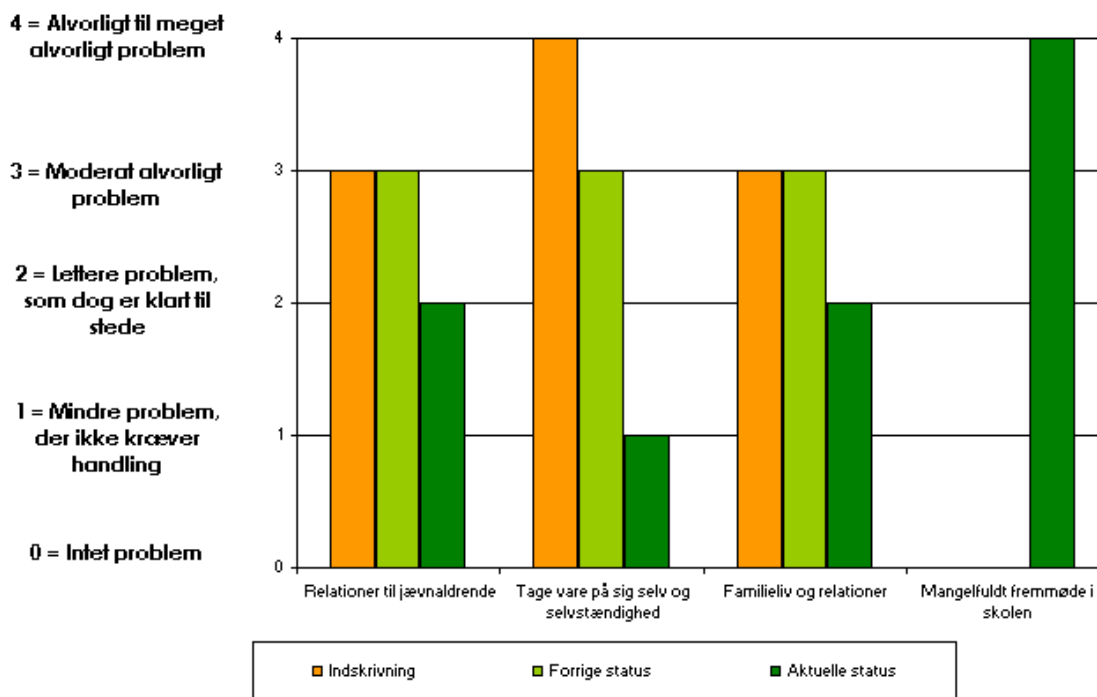
Hvad skal gøres hvornår og af hvem?

SIP-børn er enkelte, overskuelige skemaer, som udfyldes løbende under barnets anbringelse eller behandlingsforløb for at følge med i, hvordan barnet trives og udvikler sig, og hvilke indsatser der er iværksat.

Der er udarbejdet skemaer både til barnets kontaktperson og barnet selv. Barnet udfylder et skema, hvis barnet er i stand til det og gerne vil. Ofte udfylder barnet skemaet sammen med kontaktpersonen i en form for interview.

Alle skemaer udfyldes elektronisk, og kontaktpersonen kan - så snart et skema er udfyldt - udskrive en let læselig "rapport", som også giver et grafisk overblik over besvarelsene.

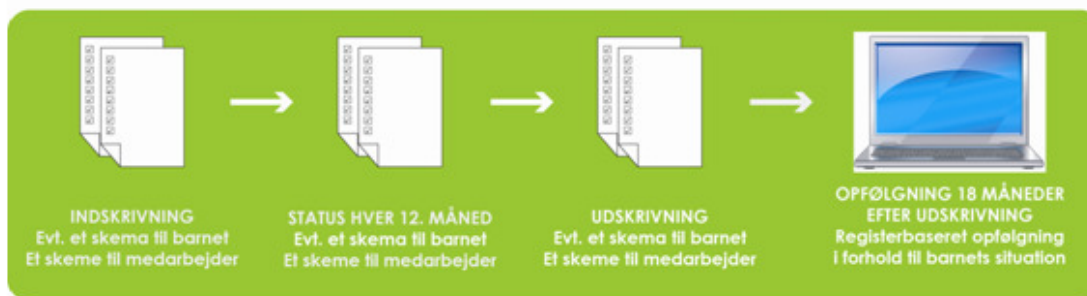

Figur 1. Eksempel på graf i den rapport, der automatisk kommer, når man har udfyldt et skema i SIP. Her er det kontaktpersonens tredje udfyldelse, så de to tidligere besvarelser indgår i rapporten og det er derfor muligt at se barnets udvikling. Spørgsmålene i ovenstående eksempel er fra det standardiserede psykometriske redskab HoNOSCA, der indgår som en del af skemaerne

SIP-redskabet består af tre typer skemaer

- Et opstartsskema, som udfyldes én gang ved opstart af tilbud
- Et statusskema som udfyldes mindst en gang årligt, f.eks. i forbindelse med det årlige statusmøde med bestiller
- Et udskrivningsskema, som udfyldes i forbindelse med afslutning af tilbuddet til barnet

Derudover foretages en registerbaseret opfølgning i forhold til barnets situation ca. 18 måneder efter, det er flyttet ud af tilbuddet, for at se hvordan det går børnene på sigt

Figur 2. Oversigt over de elementer der indgår i SIP-børn til at indsamle informationer om, hvordan det går hvert enkelt barn og målgruppen samlet set på kort og længere sigt.

Tilbuds- og målgrupperapporter

Når kontaktpersonen eller barnet har udfyldt et SIP-skema kommer svarene også til en database i SIP-sekretariatet, hvor de opbevares sammen med data fra de andre tilbud, der deltager i SIP-børn. Når data på den måde samles bliver det muligt at anvende

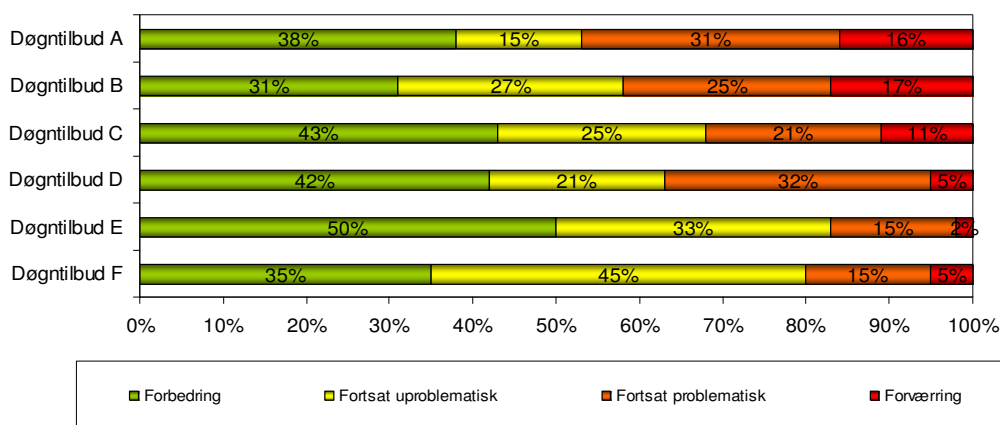
oplysningerne samlet set, så de rækker ud over beskrivelserne af det enkelte barns trivsel og udvikling, men også omfatter tilbuds- og målgruppeniveau.

En gang om året samler sekretariatet de data, som tilbuddet løbende har indtastet i skemaerne i det forgangne år i en "tilbudsrapport" der indeholder:

- Figurer der beskriver tilbuddets børnegruppe, deres trivsel og udvikling
- Oversigter over hvilken typer indsatser, der er arbejdet med på tilbuddet og hvordan hhv. kontaktpersonerne og børnene selv vurderer deres trivsel.

Tilbudsrapporterne viser hvilke resultater de enkelte tilbud opnår og giver mulighed for at sammenholde egne resultater med resultater fra andre tilbud. Rapporten er dermed et konkret udgangspunkt for at få drøftet den pædagogiske praksis på tilbuddet. SIP-sekretariatet arrangerer en fælles læringsdag i forbindelse med udarbejdelsen af rapporten, hvor deltagerne får hjælp til at arbejde videre med deres egne resultater og mulighed for at udveksle erfaringer med andre tilsvarende tilbud.

Relationer til jævnaldrende

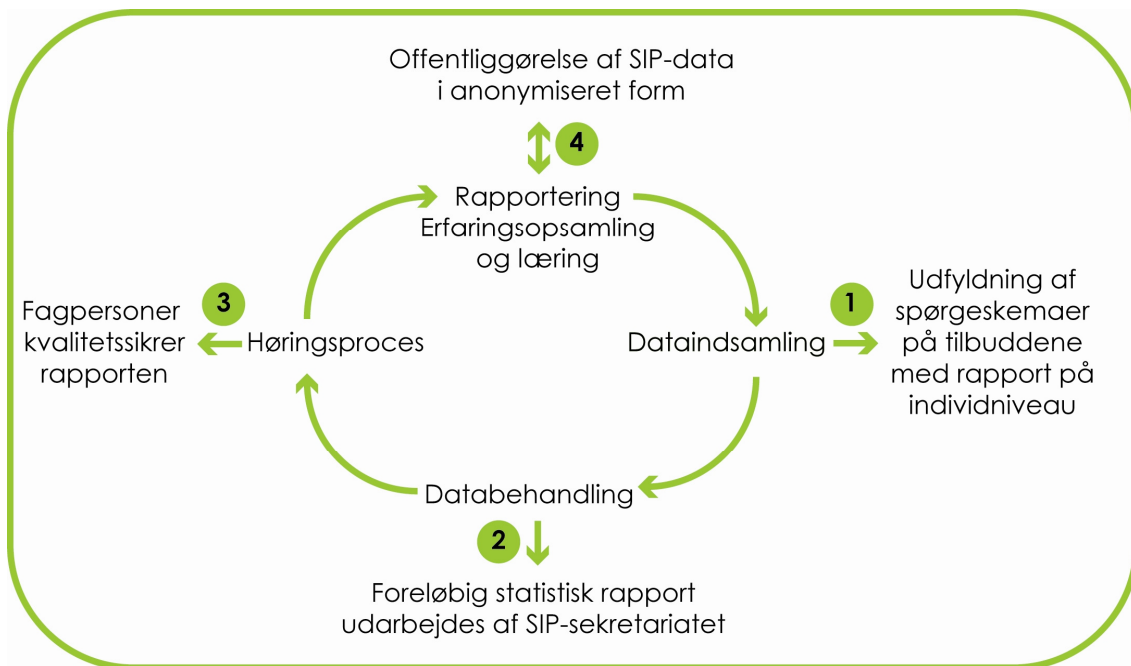

Figur 3. Eksempel på hvordan en figur i tilbudsrapporten kan se ud. Her kan man se tilbuddenes fordeling af de børn, der vurderes at have en henholdsvis forbedret, forværret eller fastholdt situation i forhold til et bestemt område. Det kunne for eksempel være i forhold til Relationer til jævnaldrende

Hvert andet år¹ udarbejder sekretariatet en målgrupperapport, der viser, hvor der statistisk set findes sammenhænge mellem børnenes baggrund, indsatser og børnenes trivsel og udvikling. Disse resultater tolkes og drøftes efterfølgende af repræsentanter fra de deltagende tilbud og danner udgangspunkt for udgivelsen af en samlet rapport. Hermed er SIP-børn med til systematisk at udbygge den eksisterende viden om, hvordan indsatserne virker. På den baggrund bidrager SIP-børn til at udvikle tilbuddene for børn i målgruppen.

¹ Dette er under forudsætning af, at der er tilstrækkelig data

Figur 4. Her ses den årlige cyklus for SIP-børn. 1: Der udfyldes løbende skemaer for de enkelte børn på tilbuddet - for eksempel når det passer ind i planarbejdet/statusmøder. Der dannes en rapport for det enkelte barn, når skemaet er udfyldt, der viser barnets trivsel og udvikling. 2: De oplysninger, der er indtastet i skemaerne, kommer samtidig til en database, som SIP-sekretariatet en gang årligt laver rapporter ud fra. 3 og 4: Disse rapporter kommer i høring ved tilbuddene før de offentliggøres i anonymiseret form.

SIP-børn som redskab i arbejdet med det enkelte barn

Opstartsskema

Når barnet begynder på et tilbud, udfyldes et opstartsskema.

Kontaktpersonen bruger sit opstartsskema til at samle væsentlige informationer om barnet, herunder anbringelseshistorie, familiebaggrund, skolebaggrund samt oplysninger om barnets fysiske og psykiske situation ved tilbuddets opstart.

I opstartsskemaet til barnet stilles spørgsmål om barnets relationer. Desuden spørges til barnets opfattelse af tilbuddet.

Brugen af disse skemaer understøtter modtagelsen af barnet:

- som tjekliste for, om tilbuddet har modtaget/indhentet alle relevante og vigtige oplysninger om barnet, og om alle procedurer i forbindelse med indflytning og modtagelse af barnet er fulgt
- som redskab til at samle og strukturere baggrundsoplysningerne om barnet ét sted, og dermed lette formidlingen af viden om barnet til f.eks. nye medarbejdere eller eksterne samarbejdspartnere mv.
- Som dialogredskab i forhold til at få talt med barnet om en række vigtige spørgsmål vedrørende selve tilbuddet (dialogredskab), barnets baggrund og situation lige nu
- Som udgangspunkt for samtaler med barnet om, hvad der skal ske i den nærmeste fremtid, for at hjælpe det til at trives og udvikles bedst muligt

- Som baggrund for at planlægge og sætte mål for den første indsats i forhold til barnet

Udover at indsamlingen af oplysningerne i disse skemaer er anvendelig i tilbuddets arbejde med det enkelte barn, er der forskningsmæssigt belæg for, at de forhold, der spørges til, kan have afgørende betydning for barnets trivsel og udvikling. Derfor anvendes oplysningerne af SIP-sekretariatet:

- 1) til at vise sammensætningen af målgruppen på de forskellige tilbud
- 2) for at undersøge, hvilke indsatser og tilbud, der virker for hvem og
- 3) som første målepunkt i forhold til barnets trivsel og udvikling på tilbuddet.

Planarbejde og statusmøder vedrørende barnet

Hovedformålet med SIP er at skabe en større viden om, hvilken indsats der virker i forhold til barnet. Derfor spørges der også til, hvilke indsatser og tiltag, der har været rettet mod barnet, den tid det får tilbuddet. Dette gøres årligt via statusskemaer. Her indsamles også viden om barnets trivsel og udvikling, siden opstart.

Når henholdsvis kontaktpersonen og barnet skal svare på spørgsmålene i statusskemaerne kommer de systematisk "hele vejen rundt" om barnets trivsel og udvikling. Dermed bliver det muligt at få overblik over barnets aktuelle trivsel og udvikling og få øje på, hvor det går godt og hvor det eventuelt går mindre godt

Med brugen af statusskemaerne

- har man et dialogredskab til samtaler med barnet om, hvordan det har det i forhold til en række områder, der er vigtige for børns trivsel og udvikling
- vises på hvilke områder barnet trives og har udviklet sig og hvilke indsatser og tiltag, der har virket fremmende eller ikke har virket efter hensigten i forhold til dette – altså en evaluering af det hidtidige arbejde i forhold til barnet
- vises på hvilke områder, barnet har behov for støtte fremadrettet, hvilket giver et grundlag for faglige overvejelser om fremtidige fokusområder og indsatser samt udarbejdelse af individuelle planer
- har man et dokument, som kan anvendes som resultatdokumentation i forbindelse med de lovpligtige statusmøder med bestiller²

Udskrivning og evaluering

I forbindelse med at tilbuddet afsluttes skal et sidste SIP-skema udfyldes, nemlig udskrivningsskemaet. Skemaet udfyldes ca. 14 dage, før tilbuddet afsluttes.

Udskrivningsskemaet ligner statusskemaet, men der suppleres med spørgsmål til omstændighederne ved tilbuddets afslutning, herunder bl.a. årsagen til dette samt spørgsmål om eventuel opfølgning.

Beskrivelserne af barnets aktuelle situation i udskrivningsskemaet kan sammenholdes med beskrivelserne i indskrivningsskemaet og understøtter evalueringen af tilbuddet:

- Som dialogredskab for samtaler med barnet om forløbet (evaluering), og hvad der skal ske efterfølgende
- Som udgangspunkt for faglig evaluering af forløbet og refleksion og læring i forhold til fremtidig fagpraksis

² I forhold til det sidste punkt om resultatdokumentation, følger SIP-sekretariatet tæt udviklingen på området, og er klar til at tilpasse SIP-redskaberne, så de kan opfylde eventuelle nye krav.

- Som dokumentation i forhold til bestiller

Hvordan er spørgsmålene i SIP-skemaerne blevet til?

Det er en stadig udfordring at undersøge, hvad der virker for hvem under hvilke betingelser inden for det sociale område. Der er tale om komplekse – også kaldet "vilde" - problemstillinger, hvor der aldrig er en en-til-en sammenhæng mellem en indsats og den virkning, indsatsen har. Her beskrives kort, hvordan SIP-skemaerne er kommet til at se ud som de ser ud.

Den lange version kan læses i arbejdsrapporten på SIP-sekretariatets hjemmeside her

Det store forarbejde

Der ligger et stort forarbejde til grund for de spørgsmål, der stilles i SIP-børn-skemaerne.

Først er det systematisk blevet undersøgt, hvad den nyeste forskning angiver har betydning for børns trivsel og udvikling under en anbringelse. Udgangspunktet for denne undersøgelse har været spørgsmålet:

Under hvilke betingelser og på hvilke områder kan indsatsen "anbringelse i døgntilbud" skabe en forbedring af barnets sociale, materielle og personlige situation, således at barnet opnår bedre handlemuligheder set i forhold til den situation barnet befandt sig i ved anbringelsen?

For at besvare dette spørgsmål er der – med udgangspunkt i den nyeste forskningslitteratur – udarbejdet en række antagelser om de årsagssammenhænge, der er mellem "det man gør" og de "resultater", der opnås. For at kunne sikre og udbygge den viden, der findes på området testes det i SIP-børn, om disse antagelser holder eller ej. Dette gøres ved, at man på tilbuddene løbende besvarer spørgeskemaerne med spørgsmål, der kort og præcist indsamler viden, som disse antagelser kan testes op i mod.

På baggrund af resultaterne i de årlige afrapporteringer og de faglige vurderinger af disse resultater justeres og tilpasses antagelserne i SIP-børn løbende, så de tager højde for den nye viden, der skabes undervejs i processen.

Udviklingen af SIP-Børn er igangsat og finansieret af JYFE (Jysk socialforsknings- og evalueringssamarbejde)³. SIP-børn er udarbejdet af Folkesundhed og Kvalitetsudvikling i Region Midt, der varetager sekretariatsbetjeningen af SIP-programmerne. Der er givet forskningsmæssig rådgivning og sparring undervejs i hele udarbejdelsesprocessen fra lektor Maria Appel Nissen Institut for Sociologi og Socialt Arbejde ved Aalborg Universitet.

³ JYFE er en forening, hvor medlemmerne tæller samtlige kommuner i det midt- og nordjyske, Region Nordjylland og Region Midtjylland, der samtidig er sekretariat for JYFE.